

ШЭНЫГЪЭЛЭЖЬЫР КЪЫДДЭГУАЩЭ

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу Къумпыл Мурат зэрэригъэблэгъагъэм тетэу научнэ-гъесэнгъэ пшъериль илэу республикэм къэкуагъ Москва и Къэралыгъо университетэу Ломоносовым ыцэ зыхырым игеографическэ факультет экономикэмкэ ыкли социальнэ географилемкэ икафедрэ ипрофессорэу Наталья Зубаревич.

Профессор цэрылом илекции едэлүнэу, игупшысэхэм зашигъэгъозенэу Мыекъопэ къэралыгъо технологическэ университетэу къышызэрэугои гъэр макъэп. АР-м и Премьер-министре итуудээ Наталья Широковар, Адыгэгим иминистрэхэм я Кабинет хэтхэр, муниципалитетхэм япашхэр, къэлэгъаджхэр, студентахэр, нэмыкъхэри лекции гъешэгъоным зэрлигхъэх.

— Темыр Кавказим ит республикэхэм ягъэшшагъэмэ, Адыгэгим хэхъоныгъэхэр нахьешых, — къелуат Наталья Зубаревич. — Шуучигу зэрэдэгъум, Краснодар шүүзэрэблэгъэм ыкли нэмыкъ лъэнъюхэмкэ амалышуухэр зэрэшнууцэлэхэд ар епхыгь. Джащ фэдэу Адыгэгир шольыр рэхъатэу ыкли ушыгсэункэ хъолсагьоу зэрэштым мэхъанэшхо я.

Пчагъэхэр илэбүтэйгээ непэрэ щылакъэу къэралыгъом ильир профессорым къелуатэ. Урысаем ишъолтырхэм хэхъоныгъэу ашыххэрэр, зэрэдэхэмкэлоххэрэр, ар къышхэххэрэр къагурегъяло. Наталья Зубаревич илекции илэбулэ

къызэрэщиуагъэу, 2000-рэ ильэсхэм Адыгэгим щылай. А уахътэм ельтигъэмэ, хэхъоныгъэхэр тишъолтыр зеришыгъэхэр игущыэ къышыгъэшыгъ.

Аныбжыкъэ зэтекихъу, щыленигъэм епллыкъэу фырягъери зэфэшхъаф нахь мышлэми, къэзэрэугои гъэхэм ашлогъэшлэгъонуу, зылэпищхэу Наталья Зубаревич едэгүгъэх. Пчагъэхэр къылохэрэм ежь игупшысэхэр апхырышыгъэх, щысэххери къехъых. Экономикэм, демографилем языт, тофшэлпэ чынпэхэм, нэмыкъ лъэнъюхэм анэсигъ. Къызериуагъэмкэ, нахьыжъэу тоф зышлэхэрэм ягъэшшагъэмэ, ильэс 20-м къехъугъэхэр нахь макъэх. Ашкъыхэкъэ тофшэлпэ чынпэхэр агъотынымкэ амалышуухэр алэклэлтышт. Ау пэщэнгъэ зыышээрхъащ тофшалпэхэр къагъотыныр ныбжыкъэхэм къин къащыхъушт.

Иофхъабзэм хэлэжьагъэхэм къатыгэхэм профессорым джэуапхэр къаритыгъягъэх, игуалуу лекциер зэрэзэхишгъэр къэхүхм къыуагъ.

(Икъях я 2-рэ н. ит).

Республикэр фэхъазыр

Псэуплэ-коммунальнэ хъизмэтым ипредприятихэм бжыхъ-къимэфэ лъэхъаным зызэрэфагъэхъазырыгъэм тигъуасэ щитегущылагъэх УФ-м и Премьер-министрэ итуадзэу Виталий Мутко видеоконференции шыкъэхэм тетэу зэхищэгъэ зэхэсигъом.

Иофхъабзэм хэлэжьагъэх Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу Къумпыл Мурат, республикэм ивице-премьерэу Сапый Вячеслав, псэолъэшынымкэ, транспортымкэ, унэ-коммунальнэ ыкли гъогу хъизмэтымкэ министрэу Валерий Картамышевынрэ псэуплэ-коммунальнэ хъизмэтымкэ Гъэлорышланэим ишацэ Ныбэ Русланрэ.

Виталий Мутко пэублэм къызэрэхигъэштыгъэмкэ, къимэфэ-бжыхъэ лъэхъаным шольырхэр фэхъазырынхэр, ашкъэ пшъэ-

рьлэу къеуцухэрэр зэкэ гъэцкэлэгъэнхэр тофыгъю шхъяау щытгъигъ. Непэрэ мафэм ехъулэу коммунальнэ посэуальхэр зери-фэшьашу аяхъазырыгъэх, гъэфэбэлэ уахътэр шольыр 84-мэ ашырагъэжьагъ. Шэклогъум и 1-м ехъулэу субъектхэм шомыкъыр, нэмыкъ гъэстиньыгхэ лъэпкъхэр яшыкълагъэм фэдиз лэпчэгъанэу я. УФ-м ивице-премьер анахъэу ынаэ зыттыридзагъэр аварийнэ-гъэцкэлжын къулыкъухэр мы тофыгъю зэрэфхъазырхэм лыпльгээшынр, авариехэр къемыхъунхэр,

къэралыгъом изнэргосистемэ зэпүүгъю фэмыхъо тоф ышэнэыр ары. Гъэфэбэлэ уахътэм зэрэфхъазырхэр къэзыушихъатырэ паспортхэр муниципалитетхэм я процент 46-мэ джырэ уахътэ я, шэклогъум и 15-м ехъулэу адэр къэнагъэхэм мы тофыгъю зэшуахынэу Виталий Мутко къафигъэлтигъ.

Гъэфэбэлэ уахътэм зэрэтехъагъэхэм епхыгъэу нэүжым къэгущылагъэх ыкли зэфэхъысъижхэр къашыгъэх псэолъэштынмыкэ ыкли энергетикэмкэ мини-

стерствэхэм, Ростехнадзорым ялъыкъохэм, субъектхэм ялацэхэм.

Адыгэгим иунэ-коммунальнэ комплексээнергетикэмрэ япсэуальхэр къэмэфэбжыхъэ лъэхъаным фэхъазырхэр теххэгъэх. Котолээ 319-мэ тоф ашэ, фэбэры-клонпэ километрэ 283-рэ, фэтэргыбэу зэхэт унэ мин 1,6-м ехъу, гъэстиньыгхэ шхъуантээр зэрыгъюра километрэ мини 3-м ехъу, нэмькъхэри зэтэргээгъэхъаагъэх, ящыкъэгъэ техникэр алэклэл.

Шыгу къэдгээгъыжын, АР-м и Лышъхъэу пшъерильэу къыгъэуцугъэм диштэу, гъэфэбэлэ уахътэр чьэпэыгъум и 26-м республикэм щаублагъ. Чьэпэыгъум и 11-м щеэжьагъэу псауныгъэр къэхъумэгъэным ыкли гъэсэнгъэм ипсэуальхэхэм фабэр алэклахъэ.

ТХЬАРКЬОХЬО Адам.

ШЭНЫГЪЭЛЭЖЬЫР КЪЫДДЭГУАЩЭ

(Икъех).

АР-М И ЛЫШХҮЭ ЗЭЛГҮЭГЬУ ДЫРИЛГАГЬ

АР-М и Правительствэ и Унэ щыкъогъэ зэлукъегъум шольырьым ишаа Къумпыл Мурат къызыгъуызээ, Адыгейм къекъогъэ Наталья Зубаревич рээныгъэ гушыгъемкэ зыфигъе-

загъ. Республиком юф щызышэрэ специалистхэм яшнэгъэхэм ахэгъэхъогъэнэм, региональным социальнэ-экономикэ лэбэкъушухэр ёшынхэм екло-лакъехэр къифэгъотыгъэнхэм

зэлукъегъур, нэмийк юфтхабзэу зэхашцхэр зэрафэорышлэцтхэр хигъеунэфыкыгъ.

Экономикэм хэхъоныгъэхэр ёшынхэм, инвестициихэр нахыбэ хъунхэм алъеныхокэ шэлэнгъэу юкъэлхэмкэ профессорыр республикэм итгэцэлкэлко хэбээ къулкъухэм, бизнес-сообществэм, къэлэгъяджэхэм юки студентхэм адэгощэт.

— Непэр зэдэгүүцүүлгүр зэклэми къашхьаанээу къысилоши:
социальнэ-экономикэ хэхъоныгъэм, социальнэ ыки политическэ географилем
хэшиглихко афызи юлтвийкэлэ Иэн хураам хэлажьсэхэрэм зэрэгэштэн амал яицт, —
къытуагъ Къумпыл Мурат.

А ужырэ ильэсхэм Адыгэир федеральнэ программэхэм, грантхэм якыдэхын чанэу зэрахэлажьэрэм иштуагъэкэ федеральнэ гупчэм дотациер бэу зеритырэ шъолтырхэм ахэкъыгъ.

Гъэхъагъэхэр илэх

Урсые шэлэнгъэлэж-ушетаклоу, экономик-географэу Наталья Зубаревич зыхэлжэгъэ юнэ хурааер тигъуасэ Мыецюпэ къэралыгъо технологикэ университетын щы-

Пэублэм Къумпыл Мурат Адыгейм къызэрэкъуагъемкэ Наталья Зубаревич зэрэфэрээр къытуагъ. Шольырхэм хэхъоныгъэхэр ашынхэмкэ шэлэнгъэ куухэр зытэлэльям

ит республикэхэм ялтыгъэмэ, амалэу юкъэлхэр зыфэдэхэм Наталья Зубаревич ягуу къышыгъ. Непэр Адыгейм иэкономикэ инвестициеу къихалхъэрээр процент 0,1-рэ мэхъу. Ашьэрэ гэсэнгъээр зээзгэгъотыгъэутишольыр щыпсэхэрэм япчагъэ бэ. Джащ фэд, цыфхэр зыщыпсэущтхэ унэу ашынхэм япчагъэ хэхъуагъ.

Ауҗырэ ильэсхэм Адыгэир федеральнэ программэхэм,

Тыфэгушло!

Адыгэ Республиком псауныгъэр къеухъумэгъэнэмкэ икъэралыгъю бюджет учреждениеу «Адыгэ республике клиникэ онкологическэ диспансерэу М. Х. Йашхъемафэм ыцлэкэ щытым» иофышлэхэр агу къадеяу яврач шъхалэу, ашьэрэ квалификационнэ категорие зилэ враачонкологэу, Адыгэ Республиком псауныгъэр къеухъумэгъэнэмкэ и Министерствэ штатын хэмт испециалист шъхалэу, онкологэу, Урсые Федерацием псауныгъэр къеухъумэгъэнэмкэ иотличникэу, Адыгэ Республиком псауныгъэр къеухъумэгъэнэмкэ изаслуженэ иофышлэхэрээр Бэрэтерэ Сэфэр Хъамидэ ыкъомын ынныбжье ильэс 60 зэрэхуягъэмкэ фэгушло.

Псауныгъэм икъеухъумэнкэ мэхъанэшхо зилэ лъэнэйком — онкологиом Бэрэтерэ Сэфэр зыщылажьэрээр ильэс 35-рэ хуугъэ. Ар хирург-онколог Испэлас, нэбгыришлэхэрээр яшыгъэ къафиухуумагъ. Онкологическэ диспансерэу Урсые и Къыблэ ит анах дэгүхэм зэу ашыщым Бэрэтерэ Сэфэр пээнэгъэ зыдьзэрхъэрээр ильэс 30 хуугъэ.

Коллективтэй гъэхъагъэхэр ёшынхэмкэ, онкологическэ узхэр къызэуталэхэрэм ялээгъэнэм пае перит технологиихэр къызфэгъэфедэгъэнхэмкэ зишүаагъэ къаклорэр С. Х. Бэрэтерэ иоф хэшьшүүхэшо зэрэфирээр, пээнэ дэгъою, зэхэшкэлэ чанэу ар зэрэштээр ары.

Лъйтэнэгъэ зыфэтшырэ Сэфэр Хъамидэ ыкъор!

Уиобилейкэ тыфэгушло, псауныгъэ пытэ уилэнэу, уигухэллышихэр къыбдэхъунхэу, уигупсэхэри, ори шъунасыпшонэу, щылэкэшлэхэрээр шуилэнэу шууфэтэо!

грантхэм якыдэхын чанэу зэрахэлажьэрэм иштуагъэкэ федеральнэ гупчэм дотациер бэу зеритырэ шольырхэм ахэкъыгъ.

Наталья Зубаревич къызэри-гъэнэфагъэмкэ, республикэм хэхъоныгъэхэр ёшынхэмкэ нэмийк амалышлуу юкъэлхэрээр къызфигъэфедэнхэм дэлжээнээр ишыклагъ. Бизнес цыкъум Испэлэгъу фэхъугъэнэм, федеральнэ бюджетын къытлупчырэ субсидиехэр нахыбэ шыгъэнэм Адыгэир пылтын фае.

— Хэхъоныгъэу юшынхэрэмкэ Адыгэир Темыр Кавказым ит республикэхэм ыки Къалмыкым ани шыгъгь. А къэгэлэгъоныр тапэки зэрэжсүгъэптиштэйм шыупылтын фае, —
къытуагъ Наталья Зубаревич.

ТХАРКЬОХЬО Адам. ГҮОНЭЖЬЫКЬО Сэтэнай.
Сурэтхэр А. Гусевым тырихыгъэх.

куагъ. Юфтхабзээм тхамэтайхэр юзэрихъагъ Адыгэ Республиком и Лышхүэу Къумпыл Мурат. Зэхэсгыгъом хэлжэягъэхэр АР-М и министрэхэм я Кабинет хэтхэр, бизнесын пылхэр, нэмийкхэри.

гушыгъэгъу фэхъунхэм мэхъанэшо зэрэлжэхэр къыхигъэшгъ.

Профессорын игуущыгъэ къызэрэгъэжъагъэр Адыгэ Республиком къыпэблэгъэ шольырхэм къаззерахэштээр ары. Аш къызэриуагъэмкэ, агропро-

мышленнэ комплексын ыльэнхэмкэ амалышлуу тишилэхэрээр иоф хэшьшүүхэшо зэрэгэштэйм ягугъу къышыгъ.

Урсые чыпэлэу Адыгейим шиубытырэм, Темыр Кавказым

НыбжыкІэхэм

Тхылъым щыІэнныгъэм уфигъасэу Максим Горькэм ыІоощтыгъ. Философэу Николай Бердяевым зэрильтиштыгъэмкіэ, «гушъхъэлэжыгъэмрэ цыфыгъэмрэ зыкъягъэштыгъэнимкіэ художественнэ литературэмрэ искуствэмрэ амалышоу щитыхъ».

Зытетым тетэу щыІэнныгъэр къэзыгъэлэгъорэ, лъэхъаным къыгъеуцурэ юфыгъохэм джэуап къязытыжырэ литературэр цыфхэм, анахъэу ныбжыкІэхэм, япун сидигъуи фэлажъэштыгъ.

Урыс классикхуа Пушкиным, Лермонтовым, Толстоим, Достоевскэм, Тургеневым, Чеховым, Горькэм, Буниным, Шолоховым ыкін нымыкіхэм ятхыгъэхэу егъашли жыы мыхъущтхэм тяджэ тшоонгъо зэпти. А

зекіэ шуагъеу хэльхэр агъэлъапштыгъэх. Зытетым тетэу, шыпкъагъэр ылъапсэу щыІэнныгъэр ахэм къагъельтагъоощтыгъ, ятвorchествэвкіэ лэжэкіо цыфхэм ищитхуу алоощтыгъ. Урысые, іекіб къэрал, советске литературэм ищисшохамкіэ цыфхэр тильхъан элпуштыгъэх. Художественнэ тхылъхэм кючешхуо ахэлтым тэри клаучэ къытхильхъэштыгъ.

Мэшбаші Исхакъ, Анатолий Пренкэм, Цуекъо Юныс, Хъурмэ Хъусен, Къуикъо Шыхамбый, Дэрбэ Тимур, Кирилл Анкудиновым, Лыхэсэ Мухъдин, Олег Селедцовым, Евгений Саловым, Хъунэго Сайдэ, Емыж Мулиэт ыкін нымыкіхэм непэ Адыгейм илитературэ ялахышу хашыхъэ. Лири-этическэ амалхэр ахэм агъэфедэхэз, лъэхъаным къыгъеуцурэ юфыгъохэм философскэ eklopakіэ къафагъоты, цыфхэм зэхэтикхэм, хабзэхэм, цыфхыгъэ шапхъэхэм якъэшэлэгъонкіэ нахь куоу, чыжъэу мэлабэх. Ахэм ятхыгъэхэм ахэт геройхэм ер, жъа-

мехъанэу иэм зыкъегъэштыгъэн фаеу уахътэм пшъэриль къегъеуцурэ. НыбжыкІэхэм нахь гъесэнныгъэ, шэнныгъэ куу арагъэштоты, цыфхэм художественнэ литературэмрэ искуствэмрэ нахь зафакъудыи хъугъэ. Мы охътэ благъэм экономикэм, къультурэм, гъесэнныгъеми зэхъокыныгъэшхохэр афхэштыгъ. Творческе юфыгъэхэм мэхъанэу яэм зыкъегъэштыгъэн, цыфхэм анаэ ахэм къатырадзэнным ягъо къэсигъын фэд. Гухэл нахь мышъеми, тильхъан Урысыем итвorchескэ юфыгъэхэр дэдзых ашыгъэх, «ашхъэ зэрэхахыжышиш» алуи атулпуштыгъэх, къэралыгъом икъоу ахэм ынаэ къатыригъэштырэп.

Ау къөгъян фае тиреспубликэ ихэбэзз Ишшхъэтхэмий, аш и Лышхъэу Къумпыл Мурати граждан обществэм изэктогъеуцонкіэ, художественнэ творчествэмрэ агъагбзэмрэ язегъэшшомбгъункіэ литературэм пшъэрильшишо зэригъэцакіэрэх къазэрагурыйорэр, литературэмрэ искуствэмрэ юфыгъэхэм анаэ къазэраторыгъэштырэп. Программэ зэфэшхъафхэр мышкіэ республикэм щагъэфедэх, творческе юфыгъэ ныбжыкІэхэм апае зэнэкъокхэр зэхашх, анахь произведение дэгүхъээ цыфхэм агу рихыгъэхэр республикэм и Къэралыгъо шуухъафтын афагъэшшошнэу къагъэлъагъох, творческе юфыгъэхэм щитхууцэхэр къафаусых. Республике тхыль тедзаплэми юф ештэ. Литературнэ-художественнэ, кілэцыкыл, общественнэ-политикэ журнахэр урысыбзэки, агъагбзэки къыдэкыл. Тхыльхэм лъэтегъеуко афашы, авторхэм гонорархэр араты. Адыгэ Республиком и Къэралыгъо шуухъафтын зыфагъэшшошнэу къагъэлъэхэрэе лъэнэйкуитфымэ ашыщэу цыфхэр нахьыбэу зытегушыгъэхэрэл литературэмрэ искуствэмрэ япоизденихэр ары. Цыфхэр чыпілэ печатымки, телевидениемки, радиомки ахэм итъекотыгъеу атегущыгъэнхэ, яшшошхэр къаралонлэн альэкы.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо шуухъафтын цыфгъэштишошагъэм хъунэу къагъэлъэгъогъэ произведением куоу зыщагъэгъозэн фае, уахътэм димиштэрэ художественнэ произведенияхэу гушишс куу зыщихырымыщигъэхэр ахэллъэнхэу къаахыхэ хъущтэп. Цыфхэм агу рихыгъэ, тхаклохэм ячыпілэ Союзхэм кізух зэфэхысыжь тхыль тэрээ зэратыгъэ произведение закъохэр ары аштэнхэ фаер.

тхаклохэм япроизденихэмкіэ зылэужэп агъесагъэр, апүлгъэр.

Урысыемрэ Темыр Кавказымрэ ятхаклохэм афэдэу, лъэпкъым ижэрио народнэ творчествэ іэубытыпілэ къызыфашишызэ, Адыгейм итхаклохэмии ялэрэ произведенияхэр атхыгъэх. Кіэрэшэ Тембот, Хъаткъо Ахъмэд, Пэрэнкъо Мурат, Еутых Аскэр, Павел Резниковым, Кэстэнэ Дмитрий, Лъэустэн Юсыф, Бэрэтерэ Хъамид, Кошбэе Пщымаф, Юрий Крючковым, Іашынэ Хъазрэт, Къуекъо Налбы, Къумпыл Къадырбэч, Жэнэ Къырымызэ, Нэхэе Руслан ыкін нымыкіхэм ящыгъэ а юф мыпсынкіэм фагъэорышагъэр. Адыгейм итхаклохэм ятхаклохэр къызыдашгъэшкыгъэ илъесхэр къыдэтымылъытэш, хъугъэ-шагъэу ахэм къагъельтагъохэрэм тахыпкырыкызэ, зы сатыреу зызэгдоргъэуцохэрэм, Адыгейм щыпсэурэ лъэпкъэм лэшшагъэр гъогур къызэрракууцо, гъогур ясурэт тинэу къыкіеуцо. Титхаклохэм сидигъуи зэкъошнагъэр, зэнбоджэгъуныгъэр, патриотизмэр, интернационализмэр, лъэпкъым

лимыгъэр, нэпэнчыагъэр, гуклэгъунчыагъэр аумысы. Тиджыре тхаклохэм ежхэм апекіэ литературэм щилэжагъэхэм яхбээ шагъохэм зарагъэшшомбгъэр, литературнэ жанрэ пстэуми — этическэхэм къаштэгъэжагъэу жанрэ цыклюхэм анэсэжъеу защауштэ. Щыэнныгъэр нахь куоу рашыкыл къэс ятвorchествэвкіэ гражданске пшъэрэшно зэрагъэцакіэрэх ахэм нахь дэгъоу къагурело.

Къыткіэххуафтырэ ныбжыкІэхэм япункіэ литературэм

Граждан обществэм изэкъо-гъеуцонкіэ, лъэпкъ зэгурлы-ныгъэм игъэптишэнкіэ, гомыу хъугъэ-шагъэхэр обществэм къыхэмхуу хъанхэмкіэ, художественнэ творчествэмрэ агъагбзэмрэ язегъэшшомбгъункіэ Адыгэ Республикэм инахыжъхэм я Совет литературэмрэ искуствэмрэ мэхъэн ин ареты. Нахыжъхэм я Совет хэтхэм юфыгъо гъэнэфагъэмэ зыкълафагъазэрэх джырэ агъаг литературэр лъэгэпілакіэм лынгъээшыгъэн, тэри Пушкинхэр, Лермонтовхэр, Тургеневхэр, Шолоховхэр, Гамзатовхэр ти-Іэнхэмкіэ агъагбзэм имхъанэ зыкъе-штыгъэн алай...

Тилитературэ лъапсэ ыдзы-нимкіэ, хэхъоныгъэ ышынымкіэ

веннэ гущыгъэ псыхъагъэхэр зэрхэмхэм, ныдэлъфыбзэмкіэ имышыкІэгъэ гущыгъэ бащэ зэрагъэфедэрэм гу альютэ.

Тэ тызэррептырэмкіэ, агъаг тхаклом ипроизведение нымыкыбзэкіэ зэрдэзкыжынным ыпекіэ агъагбзэкіэ ытхыгъэм тхыльеджэхами, тхаклохэм я Союз ичыпілэ къутамэ хэтхами уасэ къыратын фае. Цыфхэр ахэм яджэхэ зыхыкІэ «Ар ти-герой, тигупши-сэхэм атефэ, тищыгъэнгъэ къыххэхыгъ, ти-бзэкіэ тхыгъэ» алон альэкынэу ахэр тхэнхэ фае. Произведен-нихэм уасэ афашы зыхыкІэ шапхъэу къызыпкырыкыхэрэр цыфхъэзштыгъэм ящыгъэн ахэм къазэрашагъэльягъорэмрэ авторым художественнэ гущы-

Адыгэ Республикэм инахыжъхэм я Совет хэтхэм зэральтиэрэмкіэ, творческе юфыгъэхэмкіэ къэралыгъо шапхъэу ѹыгъэхэр нахь пхъашэ ѹыгъэнхэ фае.

зишшуагъэ къэкъуагъэхэр агъаг фольклорымрэ урыс литературэмрэ ары. Урысыбзэм ишшуагъэкіэ дунэе культурэм хэшшагъэ тыхууц, тигушхъэ лэжыгъэ зыкъыгъэштыгъ, творческе амалэу тиэхэр къэнэфагъэх, тилитературэ нахь лъэнэйкуу-бамэ альэлэсэ, зэкіэ жанрэхэр къызфагъэфедэ, литературэ чылхыгъэ тиэ хъугъэ. Мышкіэ зэдэзкын юфми мэхъанэшхо ил. Къыгъэхъэштэм пымыльэу, творческе eklopakіэ фырилэ, фэлэпэласэу произведениянэр нэмыкыбзэм изыльхъэшшурэм юфышо егъэцакіэ. Аш фэдэхэм зэрдэзкырэ усэхэм псе къа-пагъакіэ, загъорэ оригиналым нахьи ахэр нахь дэгъу хъухуу къыхэхы. Аш зыдьрагъэхъы-щээ, титхаклохэм ашыщхэр ныдэлъфыбзэкіэ тхэнхэу фэмы-еже мэхъух. Ныдэлъфыбзэкіэ тхыль нахьи урысыбзэмкіэ зэрдэзкыгъэр загъорэ нахь псынкіэ къыдэхы. Бзитлумкі атхыгъэ произведенияхэр зы-зэбгъашэхъэкіэ, сюжетхэр зэрэзтемыфэхэрэм, художест-

иэр зэригъэфедэшшурэмрэ ары. Псы зыдэшымылэ псышхъал, псыхъо зыдэшымылэ пъемыдж теплхъанэу Ѣытэп. Блэкыгъэр, непэрэ, неушырэ мафэр зэзы-пхырэ лъэмиджыр зээзизэу, хэзэгъэхэр имылэу Ѣытэн, пытэн фае. Творческе юфышыри дэх имылэу аш фэдэ шапхъэм ригъозэн фае.

Аш епхыгъэу Республикэм инахыжъхэм я Совет хэтхэм зэральтиэрэмкіэ, творческе юфыгъэхэмкіэ къэралыгъо шапхъэу ѹыгъэхэр нахь пхъашэ ѹыгъэнхэ фае. Литера-турнэ произведенияхэм загъорэ къахэфэр гущыгъэр гумыштэхэр, сценами ахэр къашалоу зэхэтэхы. Тхаклом пшъэрильшишо зэригъэцакіэрэх къыкіэтыкыжынэп. Цыфхэр агъэ-щыхынхэм пае хъонагъохэр, урысыбзэм е іекіб къэралыгъуабзэм къахэхыгъэ гущыгъэр башэрэ зэрагъэфедэхэ-эр, бзылъфыгъэмрэ хъульфыгъэмрэ ягугъу къэтшы тшоонгъуагъ. Литера-турнэ произведенияхэм загъорэ къахэфэр гущыгъэр гумыштэхэр, сценами ахэр къашалоу зэхэтэхы. Тхаклом пшъэрильшишо зэригъэцакіэрэх къыкіэтыкыжынэп. Цыфхэр агъэ-щыхынхэм пае хъонагъохэр, урысыбзэм е іекіб къэралыгъуабзэм къахэхыгъэ гущыгъэр башэрэ зэрагъэфедэхэ-эр, бзылъфыгъэмрэ хъульфыгъэмрэ ягугъу къэтшы тшоонгъуагъ. Литера-турнэ произведенияхэм загъорэ къахэфэр гущыгъэр гумыштэхэр, сценами ахэр къашалоу зэхэтэхы. Тхаклом пшъэрильшишо зэригъэцакіэрэх къыкіэтыкыжынэп. Цыфхэр агъэ-щыхынхэм пае хъонагъохэр, урысыбзэм е іекіб къэралыгъуабзэм къахэхыгъэ гущыгъэр башэрэ зэрагъэфедэхэ-эр, бзылъфыгъэмрэ хъульфыгъэмрэ ягугъу къэтшы тшоонгъуагъ. Литера-турнэ произведенияхэм загъорэ къахэфэр гущыгъэр гумыштэхэр, сценами ахэр къашалоу зэхэтэхы. Тхаклом пшъэрильшишо зэригъэцакіэрэх къыкіэтыкыжынэп. Цыфхэр агъэ-щыхынхэм пае хъонагъохэр, урысыбзэм е іекіб къэралыгъуабзэм къахэхыгъэ гущыгъэр башэрэ зэрагъэфедэхэ-эр, бзылъфыгъэмрэ хъульфыгъэмрэ ягугъу къэтшы тшоонгъуагъ. Литера-турнэ произведенияхэм загъорэ къахэфэр гущыгъэр гумыштэхэр, сценами ахэр къашалоу зэхэтэхы. Тхаклом пшъэрильшишо зэригъэцакіэрэх къыкіэтыкыжынэп. Цыфхэр агъэ-щыхынхэм пае хъонагъохэр, урысыбзэм е іекіб къэралыгъуабзэм къахэхыгъэ гущыгъэр башэрэ зэрагъэфедэхэ-эр, бзылъфыгъэмрэ хъульфыгъэмрэ ягугъу къэтшы тшоонгъуагъ. Литера-турнэ произведенияхэм загъорэ къахэфэр гущыгъэр гумыштэхэр, сценами ахэр къашалоу зэхэтэхы. Тхаклом пшъэрильшишо зэригъэцакіэрэх къыкіэтыкыжынэп. Цыфхэр агъэ-щыхынхэм пае хъонагъохэр, урысыбзэм е іекіб къэралыгъуабзэм къахэхыгъэ гущыгъэр башэрэ зэрагъэфедэхэ-эр, бзылъфыгъэмрэ хъульфыгъэмрэ ягугъу къэтшы тшоонгъуагъ. Литера-турнэ произведенияхэм загъорэ къахэфэр гущыгъэр гумыштэхэр, сценами ахэр къашалоу зэхэтэхы. Тхаклом пшъэрильшишо зэригъэцакіэрэх къыкіэтыкыжынэп. Цыфхэр агъэ-щыхынхэм пае хъонагъохэр, урысыбзэм е іекіб къэралыгъуабзэм къахэхыгъэ гущыгъэр башэрэ зэрагъэфедэхэ-эр, бзылъфыгъэмрэ хъульфыгъэмрэ ягугъу къэтшы тшоонгъуагъ. Литера-турнэ произведенияхэм загъорэ къахэфэр гущыгъэр гумыштэхэр, сценами ахэр къашалоу зэхэтэхы. Тхаклом пшъэрильшишо зэригъэцакіэрэх къыкіэтыкыжынэп. Цыфхэр агъэ-щыхынхэм пае хъонагъохэр, урысыбзэм е іекіб къэралыгъуабзэм къахэхыгъэ гущыгъэр башэрэ зэрагъэфедэхэ-эр, бзылъфыгъэмрэ хъульфыгъэмрэ ягугъу къэтшы тшоонгъуагъ. Литера-турнэ произведенияхэм загъорэ къахэфэр гущыгъэр гумыштэхэр, сценами ахэр къашалоу зэхэтэхы. Тхаклом пшъэрильшишо зэригъэцакіэрэх къыкіэтыкыжынэп. Цыфхэр агъэ-щыхынхэм пае хъонагъохэр, урысыбзэм е іекіб къэралыгъуабзэм къахэхыгъэ гущыгъэр башэрэ зэрагъэфедэхэ-эр, бзылъфыгъэмрэ хъульфыгъэмрэ ягугъу къэтшы тшоонгъуагъ. Литера-турнэ произведенияхэм загъорэ къахэфэр гущыгъэр гумыштэхэр, сценами ахэр къашалоу зэхэтэхы. Тхаклом пшъэрильшишо зэригъэцакіэрэх къыкіэтыкыжынэп. Цыфхэр агъэ-щыхынхэм пае хъонагъохэр, урысыбзэм е іекіб къэралыгъуабзэм къахэхыгъэ гущыгъэр башэрэ зэрагъэфедэхэ-эр, бзылъфыгъэмрэ хъульфыгъэмрэ ягугъу къэтшы тшоонгъуагъ. Литера-турнэ произведенияхэм загъорэ къахэфэр гущыгъэр гумыштэхэр, сценами ахэр къашалоу зэхэтэхы. Тхаклом пшъэрильшишо зэригъэцакіэрэх къыкіэтыкыжынэп. Цыфхэр агъэ-щыхынхэм пае хъонагъохэр, урысыбзэм

япIункIэ мэхъанэшхо яI

ки зэрэдимыштэрэр къэтон. Шыпкъе, 1981-сэнэгъе ин зыхэлхэм жанрэ цыкIухэм зызерафагъазэрэр дээтуу, ау лирэ-этическэ амалхэмкэ льепкъым итарихърэ инепэрэ гээхъягъэхэмрэ къыззерафагъэлъагъоштыгъе хабзэхэри чэтийнэхэ хъущтэп.

Тхаклоом творчествэм гүусэ шырилэп, ащ ыпшье рильхъажыырэр юф къин. Ащ итворческэ кулачэ гупшийсэ куу зыхэмийл тхыгъэхэм агэлүүгъяахэ зыхукъе, произведениешном итхынкэ кулачэ кыфэнэжынштэп. Произведение дэгүүтыхыагъэки, төфэрэ уасэ нэужум ащ ратижьыштэп.

Тхэкло ныбжыкIэхэм ашынхэм яльэпкь ишынэгъе зэхъюкыныгъэшхохэр зэрэфхъухэрэм гу лъамытэу, щынэгъем мыхунеу кыхафхэрэр кIенекалъе хэлъеу къагъэлъагъо алоэ, зэфэмышыпкъе зэшхъегъусэхэм, шуущ, шуугоще ябгэхэм афэгъэхъыгъе рассказхэр атхых. Бэшлагъе цыфхэм ашIэрэр ахэм къыкIалотыкъыжы, егугъухээз бзэм дэлажъхэрэп, сатыре нахыбыэ зэрэтхыщтыр ары гыпильхъа... Лъепкъыбэр зыгъэбайн, икъебзагъе нэмыхкъе лэлүхэм къафэзыу-хумэн фаяхэм ар аушлон. Къашю зышлоигъом ыпэррапшэ зеклонеу, гущиэ зышлоигъом — дэлошьоу зигъесэн фаяе. Критикхэр ащ фэдэ тхаклохэм япроизведененихэм къазэрещигъхэрэри тэгъешшагъо. Произведение кыхаутыгъе пэпчъ искуствэм чыпIэ гэнэфагъе щиубытагъеу плон пльэкIыщтэп. Бэш куащам ныбжыкъу занкэ кымытэу alo. Профессиональ-нэ юфышэу произведениякIэм имыфешьош эасэ езытырэм авторым имызакью, лъепкъ литературами, ежь уасэу кы-фашийрэми зэрар арехы.

Цыфхэр пэшорыгъэшье зытегущиэгъехе ыкIи чыпIэ тхэкло организацихэм иго альэгъугъе произведененихэр кыдигъэкынхэу титхыль тедзаплэ ыштэштигъэмэ дэгүүтыхуу-

штыгъе. Ащ тхэкло ныбжыкIэхэм шуугъе нэмыхкъе къа-фихыщтыгъе, сида пломэ ахэм зызфафын, зыгъеснхи щы.

Хабзэм творческэ юфышэ зырызмэ фэгъэкIотэнгъэхэр зэрафишырэм адигэ литературэм ихэхъоныгъе къызэтрелажэ. Гущиэр зыфэгъэхъыгъэр гупшийсэ куу зыщпхырымыщтыгъе произведененихэр мыйофициальнэу кызызэрдагъэкIихэр, критик зырызхэм атамыфэрэ осэшо ахэм зэраторыр, къамылэжыгъе щитхуцэхэмрэ наградэхэмрэ авторхэм зэрафагъешуашхэрэр ары. А пстэуми тхэкло шыпкъэхэр творчествэм тырагъетуу-шухъэхэрэп. Шуухъафтынхэмкэ комиссиихэм ахэтхэм яшошхэм ашхъе къирахын, лъэнхкъо-

игукукъе къыжхери, зэдэгущиэгъо адишыхэрэри, икритическе статьяхэри лъэшшэу тэгъэлъаплэх. Автобиографическе, публицистическое тхыльхэу «А что там, за горизонтом?», «Литература — жизнь моя», «Общий двор» зыфиоххэрэм тхыльдэжхэм аштвортчестве мэхъанеу ратырэм нахь зыкыырагъэлэтигъ. Тхакло юфыгъуабэмэ: цыфхъе шэпхъе лъагхэм арыгъозэнхэм, чыгур шу альэгъуным, актылыгъе хэлъеу ащ дэзеклонхэм, лъэпкъым иблэкIыгъы, ёпкIе къетми афэсакынхэм атэгумэкы. Тхэклошор общестьнэ юфшэнэу зыхэлажэхэрэр бэдэд. Ар ренеу гъогут, юфхэм апиль зэпьт.

Ащ нэмыхкъе авторхэу художественне произведененихэр зытхыгъэхэр публицист, фи-

уахтэм фэмыгъэкIодыштыр тхын зытгъэкIодыштыр.

Республикэм иныбжыкIэхэм ильэсэбэ хууяа драматургхэр, критикхэр, публицистхэр къазэрхэмкырэм тэгъэгумэкы. Адыгейр зыфэнхкъо специалистхэм ягъэхъазырынкэ ишкIагъэхэм татгушын фае. Дэеу, зэфэнчагъеу непэ тэлэгъухэрэм, зиуахтэ икыгъэхэм литературэм ягуу ышын, лъэшэгъу пчыагъэхэм къаюцлъэпкъым дэгъо ыгъононгъэхэм зэрэдунаеу, зэрэчынальеу зехахэу тымакъе ѫэтигъеу татгушын фае.

Культурэм ылъэнхкъо къэгъэгум политике щызэрхъащтыр зытхыгъээнэфэгъе тхыгъэм зэритымкэ, литературэмэ искустввэрэ альэнхкъо къэралыгъо шуухъафтын зэрэфагъешуашхэрэр художественне произведенением шуагъеу хэлъхэм уасэ зэраратырэ амалэу щыт. Художественне произведением шуагъеу хэлъхэм уасэ ятыгъэнхмкэ пшъэрэлэу къэралыгъом ихэхэм ашынхэр профессиональнэ сообществхэмрэ творческе общестьнэ организацихэмрэ афегъаз.

Адыгэ Республикэм инахъыжхэм я Совет хэтхэм зэралытэрэмкэ, творческэ юфышэхэмкэ къэралыгъо шапхъеу ѹшыэхэр нахь пхъаш шыгъэнхе фае. Художественне произведененихэу къыдагъэкIхэрэмкэ eklopaklэр зэблэхъууэн, литературэмэ искустввэрэ альэнхкъо къэралыгъо шуухъафтынхэр афэзигъешуашхэрэм даклоу, ныдэлъфыбзэр художественне зэрэгфедэгъемкэ кIеу зэфхъысыжь тхыль шхъафу аратэу гъэспыгъэн фае. Ахэр зытгъэпсихагъэхэр лауреатын ыцэ лъаплэ имэхъанэ зыкъеэгъээтигъэнир, ащ фэдэ цIе лъаплэр авторым юфуу шыагъэм ельытыгъеу епэсгъянэм кыфэконхэр ары.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо шуухъафтын зыфэгъешуашхэм хуунеу къагъэлъэгъогъе произведенением куу зытагъэгъозэн фае, уахтэм

димыштэрэ художественне произведененихэу гупшийсэ куу зыщпхырымыщигъэхэр ахэлтээнхэу къаахыхэ хъущтэп. Цыфхэм агу рихыгъе, тхаклохэм ячыпIе Союзхэм кIеу зэфхъысыжь тхыль тэрэз зэрятагъе произведение закъохэр ары аштэнхэ фаер. Авторыр лъэпкъым иофыгъохэм зэрагъэгумэкырэр, ащ лэжжаклохэм зэпхыныгъеу адырилэр зэрагъашэн фае. Мыш дэжым ащ общественне юфшэнэу ыгъэцакIэрэр, бзэмрэ литературэмэ ялофыгъохэмкэ публицистическое, критическое статьяхэр зэрилхэр, лъэпкъхэм язэкъошыгъэрэ лъэпкъ зэгурьоныгъэмрэ республикэм щыгъэптигъэнхэмкэ юфуу зэрихъэхэрэр кыдальтытэнхэм и.

Къэралыгъо шуухъафтынхэр афэзигъешшошэрэ комиссии материалхэр къезыхылIэрэ общественне, нэмыхкъе организацихэм япшъэдкъыжь зыкъеэгъэтигъэн фае. Произведением художественне шуагъеу хэлъхэр кызызэрхагъэхэрэхэрэм даклоу, ныдэлъфыбзэр художественне зэрэгфедэгъемкэ кIеу зэфхъысыжь тхыль шхъафу аратэу гъэспыгъэн фае. Печатнэ органхэмрэ общественне союзхэмрэ юф зэралытэрэмкэ кIеу зэфхъысыжьхэм министерствхэмрэ ведомствхэмрэ яколлегиехэм ашатгушынхэр нахь тэрэз.

Ащ фэдэ амалхэр ыкIи нэмыхкъхэр хэбзэ къулыкъхэм зэрэзэрхъащхэм яшуагъэкIе чыпIхэм къащыдагъэкIырэ произведененихэм яджхэрэр нахьыбэ хуунеу, литературэм пүнгигъэ мэхбанеу илэм зыкъиэтигъэн, ныдэлъфыбзэр шулагъононгъэхэрэу нахь пытэнэу тэгүгъэ. А пстэуми амал къа-тыщт адыгэ литературэр лъэгэпаклэм лыIэсийнэу, уахтэм диштэрэ тхаклохэр къехъунхэр.

ГҮКІЭЛІ Нурбай.

Адыгэ Республикэм инахъыжхэм я Совет итхамат.

ЯмэфэкI ехъулIэу

Зызэхашагъэр ильэси 153-рэ хуугъэ

Урысюем ихыкүм приставхэм яинститут зызэхашагъэр ильэси 153-рэ зэрэхъугъэм фэгъэхъыгъе мэфэкI зэхахьэ мы къулыкъум и Гээорышаплэу Адыгэ Республикэм щылэм щыкIуагъ.

Иофхъабзэм цыфхыбэ хэлэжьагъ, ахэм ашыцыгъех хыыкүм приставхэм якъулыкъу иветранхэу Любовь Ярошенкэмрэ Ольга Атамановамэр.

Гээорышаплэм ипащэу, республикэм ихыкүм пристав шхъаалеу Дмитрий Лабазовыр

зэхахьэм къыщыгущиэзэ, мы къулыкъум зищынэгъе гъогу езылхыгъе пстэуми, ветранхэм мэфэкIымкэ къафэгушуагъ. Ильэси 153-рэ хуурэ тарихьгъогу къэзэйкIуагъе къулыкъум непэ социальнэ пшъэрлытшхо зэригъэцакIэрэр, цыфхэм яфи-

тыныгъэхэр къызэриухумэхэрэх хитгээнэфыкIыгъ. Мы лъэнхкъомкэ гъэхъэгъэшшуухэр зицэхэ, къэралыгъом къыгъэуцгъе пшъэрлыхэр зэригъэшшуашэу зэшшозхырэ къулыкъушшэхэм афэрэзагъ. Тапэкли юфшэнэу къыща-мыгъакIе Урысюем ыкIи шьо-

лъырэм хэхъоныгъэхэр ашынхэм юф дашлэнэу къафэлъеуагъ.

ЗимэфэкI хэзэгъэунэфыкIыхэрэм джащ фэдэу къафэгушуагъ Гээорышаплэм щызэхашагъэхээ Общественне советым итхаматэу Хынымш Казбек.

Хыкүм приставым зищыл-

ныгъе гъогу езылхыгъе нэбгыри 6-мэ мы мафэм присягэр аштагъ. Нэужум къулыкъушшэ анахь дэгъухэр къыхагъэшыгъэх, ахэм ведомственне тын лъаплэхэр, рэзэнэгъе тхыльхэр афагъэшшошагъэх.

(Тикорр.)

1917

Революцием ия 101-рэ ильэс фэгъэхьыгъ Тарихъым уепIу

1917-рэ ильэсийн Октябрьскэ революциен щыагъэр тарихъым инэклубгохэм ахэклуаклэрэп. Аш фэгъэхьыгъ зэхахьэу тыгъусаэ Мыеекуапэ щыктуагъэр КПРФ-м хэтхэм зэхашагь.

Партием и Адыгэ реском иапэрэ секретарэр Евгений Саловыр, «КПРФ-м и Мыеекуопэ къэлэ комитет иапэрэ секретарэр Елена Москаленкэр, партием иветеранэ Николай Юрьевыр, комсомолым иреспубликэ комитет иапэрэ секретарзу Марина Ситниковар, нэмийхэри зэхахьэм кыышыгушыагъэр. Зэклэми анахьэу кыхагъэшыгъэр цыфхэм ящынакэ нахышу шыгъэнэр, мамыр

псэуклэм хахьо егъэшыгъэнэр ары. 1941-рэ ильэсийн фашист техаклохэр тихэгээгу кызытебанхэм, шэккогъум и 7-м Парадышко Москва зэрэшьзэхашагъэм, зэхахьэм икыхээ дээклолхэр заом зэрэклуагъехэр, пыир Москва кыдамыгъахьэу эзкэлдэжэжын зэральэхыгъагъэм ямеханэ непи кызызремыхырэр, лыхуухжхэм егъашы щысэ зэретхыштыр зэлуклэм кыщауагь. Ныб-

жыккэхэр шлэжь ялэу пүгъэнхэм имэхянэ зыкызэрийтэрэх хагъэунэфыкыгь.

Зэхахьэм хэлэжьагъехэу, партием иветеранхэу Хууажь Мэджыд, Тэу Аслын, фэшьхафхэм зэральтэрэмкэ, тарихъым инэклубгохэм ныбжыкхэхэр нахышуо ашыгъэгъозэгъэнхэ фае.

Зытегущыагъехэм япхыгъэ унашьохэр зэхахьэм щаштагъэх.

Искусствэр, гукIэгъур, щыIэнэгъэр

Уипсауныгъэ ягъэупльэкIу, умыщи

Гум икырэр гум фэкто. Аш фэдэ гупшигээ зыхэль зэхахьэм ухэлажэе зыхууцэ, апэ унаэ зытеудзэрэр гукIэгъур, шуушлагъэр ары. Псауныгъэм игъэпытэн ехылIэгъэ юофтьабзэу ар зэрэштым укыпкырыкIмэ, зэгъэпшэнхэр пшынхэ фае.

Адыгэ Республикаем культурэмкэ и Министерствэ, республикэм псауныгъэм икъеухумэнкэ и Министерствэ, Мыеекуапэ иадминистрации зэхажээгээ зэлуклэхшоу Адыгейим и Къералыгъэ филармоние щыктуагъэм къелэцыкхэр, зыныбжь хэктатагъехэр, сэкватыгъэ энэхэу курэжьехем арьсхэр, нэмийхэри хэлэжьагъэр. Тахалтэшь, тинэуасау ахэтэр маклэп.

ОшIа узым икъежьапIэ?

Пчыхъэзэхахьэр зезыщэхэрэ Тэшь Светланэрэ Мэкьюлэ Русланэрэ зэгъэпшэнхэр ашыдээ, уз щынагъоу адэбзым кытегущыгь. Адыгэхэр аш «уз laekI» еджэх, гущылэу «ракыр» бэрэ агъэфедэрэп. Зэхахьэм къелэцако фэхьхүэ ГутIэ Фатимэ иеплъыкхэхэр гурьигъошух.

— Цыфхым ипсауныгъэ изытээ зэригъэшэнхэм фэш врачым ыдэжь клон фае, — кыыуагь ГутIэ Фатимэ. — Ар зэклэми къагурилоу тэлтытэми, зымыгъэцаклэрэр бэ.

Лешэгъэтуу зэфэшхъафхэм яуз щынагъоу алъытэрэ адэбзым икъежьакэ бъяуунэфынхэм фэш юфтым хэшьык фызилэ врачыр ары апэ уччэжьагъэр. Ар цыфхэм дэгъоу къагуриломи, игъом заргаауулэлкүрэп.

Узым икъежьагъум загъэунэфыкэ, врачыр цыфхым еззэнэхэм иамалхэр нахьыбэх. Медицинэм иофишкхэхэм зэральтэрэмкэ, нэбгыри 100-м щыщэу 90-р агъэхьын альэкы.

Ыцэ къетымылонэу кытэлъэтуу бзыльфыгъэр сымаджэ зэххум, дунаир ыхъожьыщтэу ылтытээ, зыми фэмыежьеу псэуштэгъ хадэгтүр шлэхэу кыфэсштэу кыышыхуущтэгъ. Врачхэм яшыагъакэ бзыльфыгъэр ныбжыкхээр ылъэ тэуцжыгъ, сабый дэхашэ кыфхэхуугъэу елпу. Узым икъежьагъум ар зэрагъеунэфыгъэм шуагъэр кыифхыгъэр бзыльфыгъэм кыхигъэштэгъ.

Псауныгъэр анахь лъапI

Къыдгурэло. Псэ зыптигэе дунаим кытэхъуагъэр зэгорэм чым ехыжьы. Ары шьхье, гъашэм кышикушт гъогум хэти егупшигээн фаеба!?

Цыфхэр агъэгъозэнхэм, гуашынышь, врачым шьхъеихыгъэу дэгущылэнхэм фэш юфтьабзэр зэхашагь. Залым чэсхэм сымаджэхэр ахэтых. Гүхъэу ялэм зыкырагъээты ашоигъоу нэшүклэ зыр зым еллын.

Зэхахьэм кызэрэшцауагъэу, къэлэшт ильэсийн Адыгейим щыпсэухэрэ сымаджэхэм ыпшылэгъэу хабзэм аритырэм хэхьошт. Медицинэ ымэ-псымэхэм сомэ миллион 500-м кыышымыкху апэуагъэхьацт. Бэрэтерэ Сэфэр зипэцэе республикэ сымаджэхэм адэбзыр кызээзухэрэм щяазэх.

Врачхэм ясэнхьят хэшьык фырь.

Орэдхэмкэ, къашъохэмкэ агъэгушуагъэх

Адыгэ Республикаем иансамблэ цэрылохэр пчыхъэзэхахьэм

хэлэжьагъэх. «Испъамыем» ижьыре адигэ орэдхэр кыыуагъэх, лъэпк кашшохэр кыышыгъэх. А. Нэгъоим кыхидзэгъэ орэдэу адигабзэм, лъэпк гупшигэсэн афэхъэхыгъэр гум къегущыыкы. Адыгейим инароднэ артистэу Мышэе Андзаур пшынэмкэ кытэдэжьыу, орэдьохэри жыуум фэхъазырых.

Сымаджэу щысир орэдым зэригъэгушорэр тълэгъуугъэ. Узэр искусствэм шьхъарихыгъэу кытэдэжьыу зэпимыгъэу ылгуу тээхүум.

«Налмэсэм» цыфхэм гу-

шуагъоу къафихыгъэр зымыуасэ щылэп. Артистхэм гүшүэгэгъу тафхуугъэу сымаджэхэм къаралонлагъэм тигъэгушуагь. Гүкли, псэкил ыпшылэгъу афэхъунхэм фэхъазырых.

Купэу «Ошуттенэм» иорэдьохэу Платыкъо Маринэрэ Мамхыгъэ Маринэрэ кыталаугь пчыхъэзэхахьэм ягуалэу зэрэхэлжьэхэрэп. Цыфхэр зыгъэгъозэр зэлуклэгъхэр нахьыбэрэ зэхэштэгъэнхэ фаеу алъытэ. Иофишлээ «Ошадэм» иорэдьоу, Адыгэ къералыгъоуниверситетын искусстввэхэмкэ и

Институт щеджэрэ Цышэ Заретэ янэ игъусэу пчыхъэзэхахьэм къэлэгъа. Айтэч фэгъэхьыгъэ орэдир мэкъэ итэгъэлкэ кызыхедзэм, залым чэсхэр лъэшэ ыгъэгушуагъэх.

Адыгейим инароднэ артисткэу, Абхазьм изаслуженнэ артисткэу Кушъэкъо Симэ цыфхэм шу къадэхуным фэгъэхьыгъэ орэдир къафийагъ. Адыгейим, Къэбэртэ-Бэлькъарым язаслуженнэ артистэу Дзыбэ Мыхамэт ным ехылIэгъэ орэдир урысыбзэкэ кызыхедзэм, гукIэгъум, шуушлагъэм ямеханэ искусствэ ыбзэкэ ылпкэу къэлэгүнхэн зэрэлпээкыщтыр къыгъэльэгъуагъ.

Долэ Батыр, Анастасия Истамоловам, Диана Стриковскам, ансамблэхэу «Ашэмэзэм», «Радугэм», нэмийхэм яорэдхэр шушшэ пчыхъэзэхахьэм щылыгъэх. Кілэцыкху купэу «Ошадэм» икъашъохэри бэмэ ашошгээгъононгъэх.

— Шу пшэным, цыфхэм ыгу къэлэтийнэм бэп ишкылагъэр, — кытэуагъ зэхэштэкло купым хэтэу, Адыгэ Республикаем культурэмкэ и Министерствэ иотдел ишацшу Шэуджэн Бэлэ. — Кілэцакло ашыщэу ГутIэ Фатимэ, Сихуу Анастасие, фэшьхафхэм лъэшшэ тафэрэз. Шушшэ зэхахьэм хэлэжьэгъэ артистхэр, кілэеджаклохэр сымаджэхэм гукэ алъыгэсигъэхэу тэлъытэ.

Пчыхъэзэхахьэр къэгъагь юрамхэм къагъэдэхагь, нэбгырэ пэпчь ыгу кыыгээтигъ. Адыгэ Республикаем ибзылфыгъэхэм Я Союз ишацшу Светланы Доронхэм зэхахьэм икъэх кызызэрешчиуагъэу, псауныгъэм игъэптийн эзэлжээлоф. Ильэсэм ээ нэмийхэми цыфхэр врачым ыдэжь клон, ипсауныгъэ аригъэупльэкIуун фае. Пасэу къыхагъэштырэ узым нахь ёлзээгъошу.

Шьопсэу, зэхэштаклохэр, цыфхэр жууцэгъозагъэх, ежувгэгъупшигъасагъэх. Шушшэ пчыхъэзэхахьэм хэлэжьэгъэ артистхэм ягуфбэнэгъэ залым чэсигъэхэм алъыгэсигъэу тэлъытэ. Шум шу фынчил. Гум икъирэ шуушлагъэр цыфхэм апкырэхэе, бэрэ къаотэжы.

Нэклубгъор зыгъэхазыгъэр ЕМТЫЛН Нурбий. Сурэтхэр шушшэ пчыхъэзэхахьэм кыышытхыгъэх.

Мэз хъызмэтыр

КІЭЗЫІГЬЭ ФЭМЫІХЪУНЭУ...

Зэүхыгээ акционер обществэу «Предгорье» зыфиорэр Адыгейм имээ хызмет щилажьэхэрэм ашыц. Ар Мыекъопэ районым ит поселкэу Первомайскэм ильэсийцкэ узэклээбэжьмэ щигъэпсыгъ ыкли непэ ипащ Платыкъо Сэфэрбый.

Мэз йофым кыргъашлагъэм инахыбыр езыпхыгъэхэм ар ашыц, ильэс 40 хүугъэу щэлажьэ. 1978-рэ ильээсүм псык-кэгжэхъонымкээ инженерхэр зыщагъэхъазырхэрэ институтэу къалэу Новочеркасске дэтүүм мэз хъызметыымкээ ифакультет къызееухым, Первомайскэм имээс хъызметшаплэ илоофшэн щыригъэжьеэгъагь. Нэужым Мыекъолэ мэз комбинатын, Мыекъолэ районым имээс хъызмет эпхыгъэ хъызметшаплэм япэшагь. Мээхэм афэгъэхъыгъэ законым зэхъокыныгъэхэр фэхъухи, бэджэнд зэфыштыклихэр къызежжэхэм, республикэм имээхэр бэджэндэу зылыгъхэм ашыц хъугъэ ыки «Предгорье» ыгъэлсыгь.

«Предгорье» ыңғылыштың 5 мәжілісінде, Адыгеим имәзхәр бәдҗәндәу зыныгъхәр хызымәтшәпли 5 мәхъүх, пстәумкі мәз гектар пчәагъезу тиім ипроцент 80-р аубыты. «Предгорье» Сәфәрбый зипаш्यым Первомайскем имәз хызымәт хахъәхәу хызымәтшәпли 8 бәдҗәндәу ыныгъ. Ар мәз гектар 60 мәхъү. Илье-

Іэжкэу, шъхъадж зэрэфаеу зэригтэйфедэштыгъэм къыздиҳыгъэ Ioғытъохэм зэу ар ащыщэу Сэфэрбый ельтытэ. Ильэс заулэрэ ашц пэшүекуагъэх ыкынхъэ хуураер Адыгейим рамыщынэу агъэпсыгъ. Джащ фэдэу мэзыр зэрэшхъарытлупшыгъэм къыхэкыкэ, Ығъэкіеу, шапхъэхэм адимыштэжъэу хъугъаягъэ. Бэджэндэу алыгъ гектар 60-м изэтегъэцожкын ильэрэ ныкъорэ пылтыгъэх.

МИНИ 10-М НЭС ИЛЬЭСҮМ КЫЛ-
КЛОЦЛ КЫШЫН ҮЛЬЭКИЫТ.

Сэфэрбый къызэриуагъэмкіэ, Урысюем и Къыблэ шьоллыры, Темыр Кавказми аш фэдэу зы завод ныІэп мы уахътэм итыр. Ар Ингушетиер ары зыщагъэпсыгъэр. Аш щылағъэх, хъакухэр зыфэдэхэм, шыкіеу ағъэфедэхэрэм, нэмымкі къэбарэу апъльхэм защагъэгъозагъ. Джы хъакуитлоу ағъэуцущыр гъунэгъу Краснодар краим къыращылых. «Предгорьем» къепхыгъэ хъызмэтшілэпіэ цыклюхэм зекіеми мы заводым шіомыкі щашын альекъышт. Іофшілэпіэ чыпіләхэр бэу къызэрратыщхэри шіогъэ инэумы Іофым хэльхэм ашыщ. Сэфэрбый къызэриуагъэмкіэ, хъаку пэпчъ нэбгырэ 15 — 20-мэ Іоф щашішт, гектаритлу зыубытырэ фэбапіеу рапхыщтхэми нэбгырабэ ашыләжъешт.

Шломык! къашырэр зыда-
щэцьтири хъазыр. Зэрагъеунэ-
фыгъэмк!э, Урысъем аш фэ-
дизэу ар зищык!эгъабэ ибгъотэ-
штэп, лэкыб къэралхэр, анахъэу
Европэр, ары къызыщык!эул-
ч!эхэрэр. Ежхэм Зэхэт Араб
Эмиратымрэ Ливанрэ япред-
принимательхэм зэдэгүүшигъу-
хэр адырялагъэх, лъэнныкуитур
зэгүрүүагъ, хъакухэр агъэу-
цихэмэ, зэзэгынныгъэм зэды-

сым кубометрэ мин 83-рэ ракыкынэу Адыгейим мэхэмкэ и Гъэйорышшаплэ пшъэрыйль къафегъяуц. Ащ пае пхъэм дэлжъэрэ цех 28-рэ къяпхыгъэу, ахэм мэзыр агъафедэ.

— Бэджэнд зэфрыштык! Эм тетэү юф тшэнэу зетэгжжээ

пшъэрыль шъхъаіэу кытфагъэ-
уцуғъаэр пхъэр зэрэхъураеу
республикам, рятынныг ашынау.

республикәм рятымыгъәшынәу ары, — къеуатә Сәфәрбый. — Сыда пломә пхъэ хъураем пае хәбзәлахъәу къезыгъәзәжырәмрә пхъэ зэгохыгъәм къылаклорәмрә зеффәдәп. Пхъэмкі сатыу зышыхәрәм ар зэгохыкыгъәу Iуагъәкынәу тшын фәягъ, ау ар lof псынклагъәп. Хъураеу ращыныр ежхәмкі нахь IәшIехыгъ ыкIи федагъ, къызәккәлкөнхәу фәягъәхәп, за-коныр аукъозә, гъәбыльыгъәу ращыным ыуж итыгъәх.

1990-рэ ильээсхэм мэз хъызмэтыр Іэпэдэлэл хуугьеу, закон е шэххэе гъэнэфагъэ щимы-

хэр адырлэх. Ахэм псэуальз-хэм ахальхьащт пкыгъохэр афашийнхэу станокхэр зыдэштыштхэр агъехъазыры.

Гүхэль благьэу ялэхэм тыва-
щегъэгъуазэм ыуж кластерым
кынфигъэзэжыг.

— Джашт фэдээ Йоххэр зэшлэх гээнхэм пай мэзлэжыннымкээ кластер республикэм щи-зэхэгжьеэн зыкыфаэр, — Кырыгуагь Сэфэрхый. — Ашкээ зэ-кээ мээым иарендаторхэм кызы-дырагчэштэшт. Гуцылэм пае, джа итхъухыагчэхэр щиленгэй-гээм щыпхырышигжэнхэм миллион 50 нахь мымаклэу ишы-клагь. Непэ къэтлыгжырэ за-къомкээ зэшлэхыгъуае хувьшт. Кластерым изэхэшэн шапхээу кыышидэлтигээ пстэури икьюу гъэцклагьэ хүумэ, хызыметшла-пилэу аш хөххыагчэхэм къэралы-гъом лэпилэгтуу къаритышт. Аш шуяагьэу къытыштыр нафэ.

штуа веу къытыцъыр нафз.
ЗАО-у «Предгорьем» епхы-
гэе хъызэмтшаплэхэм ащищэу
ООО-у «Сербус» зыфиорем
тизэдэгүшүйэгч ужым Сэфэр-
бый тыригъяблэгъагь. Непи аш
шюмык! къышашы, ау пкэ-

гъеу Сэфэрбый къытигъельэгъуль. Пхъэм хэшыкыгъеу унэгъо псэуальэхэр къэзышырэцеххэм ыкы фабрикэ эзфэшъяафыбэхэм зээзэтыныгъе

гъусэр бэү кызыпкылэу, клочэ-
шхо зимылэ хъакужыхын агъефе-
дэхэрэр. Завод цыкlyр агъе-
уцумэ, шомыкыр къэзышыщт
хъакухэр мы хъызметшлаплэми
ыгъэфедэштых, къышырэм хэ-
хьоцт. Хъызметшлаплэм ипащэу
Артем Кукосян къызэриуагъэмкэ,
шомыкыр нэмыхылэуи
пхъэ зэпыхыгъэ плэмые цы-
кlyхэр къашых. Ахэр пхъэм
хэшыхыгъэ хъарыфхэр къы-
дэзыгъэкылхэрэ цехэу Мые-
куапэ дэтым раты. Пстэумки
лоф шызышлэрэв набгыра 14.

Іоф щызыштәрәр нәбгыре 14.
Кластерыр зәхәщагъэ хьоу,
къэралыгъор къадеңмә, ягу-
хэльхәр пхыраштыштых. Аш
иштуагъэкіле юфшләпілә чыпш-
хәр нахыбы бэ хүщтых, хәбзэ-
лахъяу республикәм ибюджет
къыхалъхъәрәм хәхъошт, мәзым
кіәзыгъэ фәмыйхунымкі шо-
гъешхо къытышт.

ХЪУТ НЭФСЭТ.

Сурэтхэр Іәшъынэ Аслъан тырихыгъэх.

Банлод Суперлигээр А. Абрамовым фэгъэхьыгъ

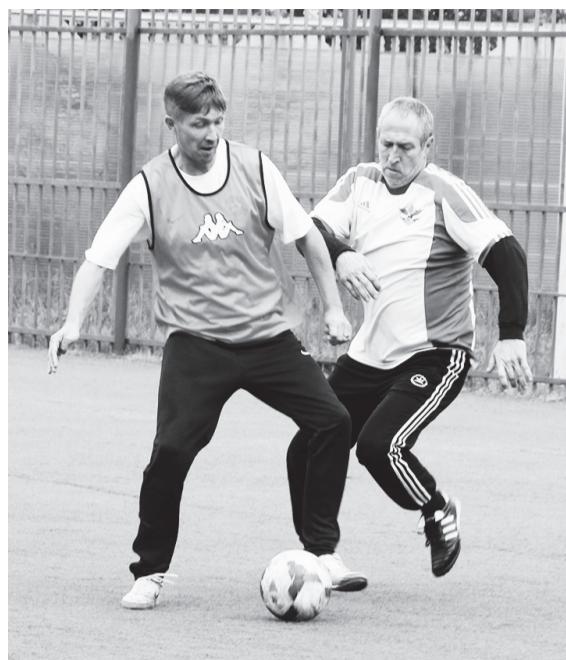
«Ошъутенэм» ыхьыгъ

Адыгэим ифутбол щызэльашлэу Анатолий Абрамовым фэгъэхьыгъэ шлэжь зэнэкъоку Мыекъуапэ щыкъуагъ. Клэух зэлуклэгъум щызэдешлагъэх «Ошъутенэмрэ» «Спортмастер-2-мрэ».

«Ошъутенэм» 3:1-у теклонигъэр къыдихи, хэлэжьагъ. Зэлуклэгъур зышуахьырэр хэзынтигъ. «Ошъутенэм» ященэрэ Кубокыр фагъэшшошагъ.

Псауныгъэр гъэптигъэнимкэ, футбольм зэгъэушомбгүйгъэнимкэ аш фэдэ зэнэкъокъухэм ямехъанэ зыкъеэты.

Адыгэим ифутбол иветеранхэм язэнэкъоку шэкъогъум и 10-м Мыекъуапэ щаублэшт.

Спортымрэ псауныгъэм игъэпытэнрэ

Студентхэм язэнэкъокъу

Урысыем физкультурэмкэ ыкчи спортымкэ иофотхабзэу ГТО-м ишапхъэхэр игъэкугъэнхэм афэгъэхьыгъэ зэнэкъокъухэр студентхэм ялэштых.

Авшъэрэ купыр

«Зенитрэ» «Енисейрэ» зэпэчыжъэх

Урысыем футболымкэ изэнэкъоку хэлэжьэрэ командэхэу авшъэрэ купым хэтхэм шэкъогъум и 3 — 5-м я 13-рэ ешэгъухэр ялагъэх.

Ешэгъухэр

«Локомотив» — «Арсенал» — 3:1, «Динамо» ЦСКА — 0:0, «Зенит» — «Ахмат» — 1:0, «Краснодар» — «Ростов» — 2:2, «Спартак» — «Урал» — 1:2, «Оренбург» — «Рубин» — 1:0,

«Уфа» — «Крылья Советов» — 1:2, «Анжи» — «Енисей» — 2:1.

Краснодар краим Мирончук зэшхэу Алексей ыкчи Антон «Локомотив» Москва щешлэх, Антон «Арсенал» икъелапчэ гьогъуитло лэггаор дидзагъ.

Бартэе-Бэлъкъарым къышыхъу-гъэ Р. Миэрзэр «Арсеналым» щешлэ. «Локомотивым» икъелапчэ лэггаор димыдзагъэми, нарт шаор илэлэсэнгъэкэ къахэшгъ. «Краснодар» иешла-клоу Ари гьогъуитло «Ростовым» икъелапчэ лэггаор дидзагъэми, гүнэгъу краим икомандэ теклонигъэр къыдихын зеримыльэкыгъэр гүхэл, «Зенит» дышье медальхэм афэбанэ, зэнэкъокъум теклонигъи 10 къышыдхыгъ. «Енисеим» итренер шхъаэл иенатэ бэмышлэу яугъэкыгъ, ау иешла-кэ зэхъокыныгъэ фэхүурэп.

Чылгэхэр

1. «Зенит» — 31
2. «Локомотив» — 24
3. «Краснодар» — 23
4. «Ростов» — 22
5. ЦСКА — 20
6. «Спартак» — 19
7. «Оренбург» — 19
8. «Рубин» — 19

9. «Урал» — 16
10. «Ахмат» — 46
11. «Динамо» — 15
12. «Арсенал» — 14
13. «Крылья Советов» — 14
14. «Анжи» — 13
15. «Уфа» — 11
16. «Енисей» — 6

Я 14-рэ зэлжэгъухэр

09.11 «Арсенал» — «Анжи»

10.11

«Урал» — «Оренбург»
«Крылья Советов» — «Ахмат»
«Ростов» — «Динамо»

11.11

«Енисей» — «Краснодар»
«Уфа» — «Спартак»
«Рубин» — «Локомотив»
ЦСКА — «Зенит»

Нэклубгъор зыгъэхъазырыгъэр
ЕМТЫЛН Нурбай.

Зэхэзыщагъэр
ыкчи къыдэзы-
гъэлжэр:

Адыгэ Республика эм лъэпкэ Иофхэмкэ, Ыкыб къэралхэм ашы-
псээрэ тильэпкэ-
гъухэм адьярэ зэпхы-
ныгъэхэмкэ ыкчи
къэбар жуягъэм
иамалхэмкэ и Комитет
Адрессыр:
ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэ-
шийэр:
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,

Редакцием авторхэм
къайхыэр А4-кэ заджэхэрэ тхъапхэу
зипчъагъэкэ 5-м
емыхъухэрэр ары. Са-
тырхэм азыфагу 1,5-рэ
дэлхээ, шрифтэр
12-м нахь цыкъунэу
щытэп. Мы шалхъэ-
хэм адимыштэрэ
тхъгъэхэр редакцием
зэлгэгъэлжых.

E-mail: adygoevoice@mail.ru

Зышаушихъятыгъэр:
Урысыем Федерацаем
хэутын Иофхэмкэ, тел-
радиокъэтын-
хэмкэ ыкчи зэлъы-
Исыккэ амалхэмкэ и Министерствэ
и Темир-Кавказ
Чылгэ гъэлж-
шап, зэраушыхъятыгъэ
номерыр

ПИ №ТУ23-00916

Зышауихъятыгъэр
ООО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Зэкъэмкэ
пчъагъэр
3983
Индексхэр
52161
52162
Зак. 2711

Хэутынм узчи-
кээтхэнэу щыт уахтэр
Сыхьатыр
18.00

Зышауихъятыгъэх
уахтэр
Сыхьатыр
18.00

Редактор
шхъа-йэр
Дэрбэ Т. И.

Редактор шхъа-йэм
игуадзэр
Мэшлээко
С. А.

Пшъэдэгъыж
зыхырэ секретарыр

Жакъэмкъо
А. З.